

ORLAN IN 700 WOORDEN

ORLAN, de maat van alle dingen

De Franse kunstenares ORLAN (°1947) is één van de belangrijkste vertegenwoordigers van Body Art en Performance kunst. Sinds het prille begin van haar carrière, midden jaren '60 van vorige eeuw, zet ze haar lichaam in als een 'ready made', een medium om kunst mee te maken. In die zin zet zij de praktijk verder van haar geestelijke voorvaders Marcel Duchamp, Yves Klein en Piero Manzoni. In de beginjaren gebruikt ze haar lichaam op een meer traditionele manier: ze realiseert 'tableaux-vivants' naar bekende werken uit de kunstgeschiedenis, *corps-sculptures* waarbij ze haar lichaam soms dwingt tot ingewikkelde poses bv. om uit een kader te ontsnappen of om zichzelf te baren. In haar vroege performances laat ze haar lichaam functioneren als waardemeter en ervaringsveld in de stedelijke ruimte.

ORLAN is nu echter wereldwijd bekend doordat ze vanaf de vroege jaren 90 als eerste kunstenares haar eigen lichaam ging manipuleren als kunst. Ze organiseerde kunstprojecten rond verschillende operaties waarbij ze door middel van plastische chirurgie haar lichaam modificeerde. De reeks als geheel kreeg de titel 'De reïncarnatie van de H. ORLAN' en ze liet haar gezicht modelleren naar 5 mythische vrouwelijke personages uit de Westerse kunsthistorie: Mona Lisa (wenkbrauwen), Diana (ogen), Psyché (neus), Europa (lippen) en Venus (kin). ORLAN zet het onderzoek naar maakbaarheid van de mens verder en maakt de reeks *Self-Hybridizations* (vanaf 1994) waarbij ze in computergeanimeerde beelden haar gelaatstreken laat versmelten met maskers, sculpturen en schilderijen van respectievelijk oud-Afrikaanse, Precolumbiaanse en Amerikaans-Indiaanse beschavingen, culturen die ook lichaamstransformatie toepasten om een schoonheidsideaal te bereiken. Nieuwe technologieën en media in dit onderzoek boeien haar en zo werkt ze in 2007 samen met het SymbioticA labo in Australië aan de bio-kunst installatie *The Harlequin's Coat*.

In haar Manifest d'Art Charnel (Manifest van de Vleeskunst) uit 1990 vervat ORLAN de grondslagen en uitgangspunten van haar artistieke praktijk: vrijheid, feminisme, atheïsme, parodie, anti-conformistisch, anti-formalistisch en demystificatie, begrippen die als een rode draad door heel haar oeuvre lopen.

Binnen haar oeuvre is de *mesuRAGE* (maat-opmeting-woede) een belangrijk onderdeel. Zij startte met deze acties begin jaren '70 en beschouwt ze als een work in progress dat zij haar hele verdere leven zal blijven uitvoeren. In haar *mesuRAGEs* gaat ORLAN met haar lichaam een directe, fysieke confrontatie aan met de omringende stedelijke context. Met een straat of met een gebouw die ze voorziet van een nieuwe maateenheid: de ORLAN-corps. Die heeft de lengte van haar horizontaal uitgestrekte lichaam (170 cm). ORLAN gaat ervan uit dat een neutrale plek niet bestaat. De straten werden dan ook vooral gekozen om de namen die ze droegen (steeds namen van mannen, mannen die een culturele mythologie incarneren: kunstenaars, filosofen, schrijvers...). Door haar actie eigende ORLAN zich, met haar vrouwenlichaam, de straat toe en werd zij als 'meter' de maat ervan. Het opmeten van straten werd verdergezet in het fysiek opmeten van gebouwen, meestal culturele instellingen. Met haar *mesuRAGEs* maakt ORLAN deze gebouwen zowel drager van als kader voor het te presenteren werk. In de acties speelt ze niet alleen de horizontaliteit van het lichaam uit tegen de verticaliteit van de gebouwen maar ze onderzoekt zo ook de verhouding architectuur/individu. Er stelt hierbij de vraag welke ruimte de stedelijke omgeving biedt aan het individu. In de voorbije vier decennia heeft ORLAN *mesuRAGEs* gerealiseerd van o.m. het Musée St. Pierre in Lyon, het Centre Georges Pompidou in Parijs, het Guggenheimmuseum in New York en recent nog (juni 2012) in het Andy Warhol Museum in Pittsburgh.

ORLAN is naast beeldend kunstenaar ook steeds geëngageerd geweest in het professionele veld van de beeldende kunsten. Zo richt ze in 1978 het internationaal Symposium voor Performance op in Lyon. In 1982 sticht ze het eerste online magazine voor hedendaagse kunst op: *Art-Accès-Revue*, op Minitel de Franse voorganger van het internet. Ook is ze steeds actief geweest als docent over heel de wereld.